

Г. Ю. СКРИННІК

(м. Харків, Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця)

Науч. рук. **Н. Л. Гавкалова**

д-р екон. наук, проф.

ФІНАНСОВІ РЕСУРСИ ДЕРЖАВИ: СУТНІСТЬ ТА СКЛАД

Розвиток будь-якої держави обумовлює необхідність централізації певної частини фінансових ресурсів суспільства у безпосередньому розпорядженні держави. Основною економічною формою утворення загальнодержавного централізованого фонду грошових коштів служить бюджет країни, за допомогою якого держава акумулює грошові кошти для фінансування пріоритетних напрямів виробництва і соціального розвитку. Процес створення й використання фондів фінансових ресурсів для формування доходів державного бюджету є об'єктом фінансового прогнозування та балансових розрахунків і наукових досліджень.

Економічний розвиток кожної країни залежить від її ресурсного забезпечення. Усі елементи ресурсного потенціалу дуже важливі. Та все ж, на нашу думку, головне – це забезпеченість фінансовими ресурсами. Адже нестачу власних природних чи виробничих ресурсів, наприклад, можна компенсувати, придбавши їх за кордоном. Але це можливо тільки за наявності достатнього обсягу коштів. Базою для формування доходів державного бюджету України служать фінансові ресурси країни.

В Україні проблеми формування та використання фінансових ресурсів висвітлено в працях вітчизняних вчених: В. Колеснікова, К. Павлюк, В. Опарін, Т. Завгородній, В.Базілевич.

Мета дослідження полягає у систематизації доступного матеріалу в галузі вивчення проблеми загальнодержавних фінансових ресурсів і виведенні висновків та узагальнень. Для досягнення окресленої мети необхідно виконати такі завдання:

- дослідити, як сутність категорії «фінансові ресурси» розкривають сучасні українські вчені-фінансисти;
- вивести власне узагальнене визначення поняття «фінансові ресурси держави».

В економічній, науковій і практичній літературі досить нема єдиної думки щодо визначення фінансових ресурсів і їх ролі у відтворювальному процесі. Так, автори Фінансово-економічного словника під фінансовими ресурсами розуміють сукупність коштів, що перебувають у розпорядженні держави та суб'єктів господарювання і є їх джерелом виробничого і соціального розвитку.

У монографії К. Павлюка «Фінансові ресурси держави» зазначено, що фінансові ресурси повинні відповідати низці критеріїв. А саме, мають бути відомими:

- джерело створення фінансових ресурсів ;
- форма виявлення фінансових ресурсів;
- цільове призначення фінансових ресурсів.

Із огляду на це, автор дав таке визначення «Фінансові ресурси – це грошові нагромадження і доходи, які створюються в процесі розподілу і перерозподілу валового внутрішнього продукту (ВВП) й зосереджуються у відповідних фондах для забезпечення безперервності розширеного відтворення й задоволення інших суспільних потреб».

В. Опарін зазначив: «Фінансові ресурси є лише передумовою створення відповідного валового внутрішнього продукту і не гарантують ні його створення, ні позитивних фінансових результатів».

В. Базілевич та Л. Баластрик ввели нове поняття, зазначивши, що в розпорядженні держави перебувають «централізовані фінансові ресурси»:

- бюджетної системи;
- державних фінансових інститутів (Національного банку, державних фінансових органів, державних кредитних установ);
- централізованих і децентралізованих фондів цільового призначення.

В. Колеснікова під фінансовими ресурсами держави розуміє «податки і збори, одержані державою в процесі розподілу і перерозподілу валової доданої вартості, податки на споживання, неподаткові надходження та надходження від реалізації права власності держави, акумульовані в бюджет та цільових грошових фондах».

Враховуючи викладене, пропоную таке узагальнене визначення поняття «фінансові ресурси держави»: це грошові кошти, що перебувають у розпорядженні держави та суб'єктів господарювання, трансформуються через відповідні форми з метою виконання державою її основних функцій.

Отже можна зробити наступні висновки: до теперішнього часу в фінансовій науці не існує загальноприйнятого визначення сутності фінансових ресурсів. Таке визначення відсутнє і в законодавстві країни.